

Spółdzielczość w Senacie

Od 9 listopada br. w Senacie można było oglądać wystawę „Spółdzielczość w czasach zaborów i Polski niepodległej”, zorganizowaną z inicjatywy Senackiego Zespołu Spółdzielczego i jego przewodniczącego Senatora Henryka Ciocha.

Ekspozycja wpisuje się w odbywające się pod patronatem Prezydenta Bronisława Komorowskiego polskie obchody Międzynarodowego Roku Spółdzielczości proklamowanego przez Organizację Narodów Zjednoczonych. Wystawę przygotowało Muzeum Historii Spółdzielczości w Warszawie.

Wicemarszałek Stanisław Karczewski, otwierając wystawę, podkreślił jej wagę nie tylko ze względu na ukazanie historii spółdzielczości, lecz także ze względu na przybliżenie jej ważnej roli współcześnie. Zwrócił uwagę, że ekspozycję będą mogli zobaczyć młodzi ludzie, którzy licznie odwiedzają Senat. Z kolei Senator Henryk Cioch przypomniał, że jest to pierwsza wystawa w parlamencie poświęcona polskiej spółdzielczości. W obecnej, VII kadencji parlamentarnej działalność zainaugurował także Senacki Zespół Spółdzielczy, skupiający senatorów reprezentujących wszystkie opcje polityczne.

Spółdzielczość nie chce być kojarzona z PRL

O szczególnym znaczeniu wystawy mówił także Alfred Domagalski, Prezes Krajowej Rady Spółdzielczej. Jego zdaniem debata o spółdzielczości koncentruje się na ogół wokół rozwiązań prawnych, a istotne jest także ukazanie znaczącej społecznej roli ruchu spółdzielczego. W Polsce nie brakuje bowiem środowisk, które błędnie utożsamiają spółdzielczość z okresem PRL i uważają, że powinna zniknąć wraz ze zmianą ustroju. Warto pamiętać, że polska spółdzielczość ma tradycje znacznie starsze i w latach niewoli była ostoją polskości, a w czasach niepodległości dbała o rozwój państwa. Dziełem polskiej spółdzielczości międzywojnia był choćby warszawski Żoliborz, budowany przez Warszawską Spółdzielnię Mieszkaniową. W czasie okupacji spółdzielczość jako jedna z niewielu sfer przedwojennego życia mogła dalej legalnie funkcjonować. W tym okresie w Generalnej Guberni zapisała się piękną kartą, współpracując z politycznym i wojskowym podziemiem antyhitlerowskim i wspierając polski ruch oporu.

W opinii Prezesa Krajowej Rady Spółdzielczej wystawa stanowi ważny sygnał w obecnych skomercjalizowanych czasach, kiedy odchodzimy od świata wartości, humanizmu i wspólnoty na rzecz prymatu rachunku ekonomicznego. Ekspozycja uświadamia, że potrzebne są: współpraca i współdziałanie, wzajemna pomoc i współodpowiedzialność, a idea spółdzielcza ma ogromny wkład w budowanie struktur demokratycznego państwa. Pokazuje również, że spółdzielnie to podmioty o innym charakterze niż spółki kapitałowe.

Sylwetki spółdzielców

Na wystawę złożyło się kilkadziesiąt plansz przedstawiających historię polskiej spółdzielczości zarówno podczas zaborów, jak i po odzyskaniu niepodległości i podczas okupacji niemieckiej. Ekspozycję skomponowano w ten sposób, że niejako tytułem wstępu na pierwszej tablicy został ukazany proces kształtowania się ruchu spółdzielczego w Anglii, Francji i Niemczech, począwszy od połowy XIX w. Kolejne plansze poświęcone zostały osobom stanowiącym awangardę spółdzielczości na ziemiach polskich, takim jak Stanisław Staszic, prekursor polskiej spółdzielczości chłopskiej, założyciel Hrubieszowskiego Towarzystwa

Rolniczego, służącego podnoszeniu poziomu życia jego członków przez doskonalenie gospodarki, oraz Piotr Wawrzyniak i Augustyn Szamarzewski, wybitni działacze spółdzielczy i obrońcy polskości w zaborze pruskim. Wystawa pozwoliła również na prześledzenie, jak wiele nurtów i kierunków charakteryzowało przez lata polską spółdzielczość, działającą zarówno na wsi, jak i w miastach, a także na zapoznanie się z bogactwem form: kasy oszczędnościowo-pożyczkowe, spółdzielnie rolnicze, spożywcze, mleczarskie, wytwórcze czy budowlano-mieszkaniowe. Wśród działaczy polskiego ruchu spółdzielczego przedstawionych na wystawie znalazły się również sylwetki: jednego z wybitnych animatorów polskiego ruchu spółdzielczego, inicjatora powstawania spółdzielczych kas oszczędnościowo-pożyczkowych Franciszka Stefczyka, założyciela Związku Spółdzielni RP Romualda Mielczarskiego, popularyzatora i teoretyka spółdzielczości prezydenta Stanisława Wojciechowskiego, twórcy spółdzielczości mleczarskiej Zygmunta Chmielewskiego, twórcy ustawy o spółdzielniach z 1920 roku prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego Stanisława Wróblewskiego czy twórcy spółdzielczości mieszkaniowej Teodora Toeplitza.